Ч. 104 (11.072). Львів, пятниця 13. травня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З Англією чи без Англії?

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 8. травня 1927.

I.

Чи є ріжниця поглядів між Францією й Англією? Колиж є, то чи ріжниця та піде аж до окремої, а то й суперечної політики? Питання те ставлять собі англійські ґазети, не без деякої журливости. В передостанньому числі *Observer*-а знаходимо лист з Парижа, присвячений цим питанням. У листі тім наведені сумніви й підозріння, які мусять підійматися в головах англійських політиків у моменті, коли британський уряд вступає в змагання проти Радянського Союзу — змагання, яке є найбільшим від часу війни підприємством британської закордонної політики.

II.

Минулися в нас, певно безповоротно, ті блаженні часи, коли виднокруг наших політичних провідників не виходив поза бл. п. віденський парлямент і бл. п. спільні делеґації, а зміст політичної мудрости наших політиків у закордонному питанні — одинаковісько, чи то був Олександер Барвінський чи Кость Левицький, Василько чи Петрушевич — вичерпувався набожними заявами, що стоїмо за політику всякого, котрий би то і не був, ц. і к. міністра закордонних справ, що жалкуємося проти заборони українського перекладу письма святого в Росії і що хочемо українського університету у Львові. Добрі були часи, нічого собі! Не вимагали в наших політиків ні особливого напруження мізків, ні яких-небудь студій — в бібліотеках чи подорожах — над тим, що діється трохи дальше нашого носа. Наших провідників такі дрібниці — щоб не сказати: дурниці — не цікавили. То було добре для яких небудь Масариків чи Крамаржів, Дідушицьких чи інших якихось хорватів чи румунів, але не для нас. Памятаєте ті часи, ті відносини, тих наших людей нарешті? Здаєте собі очевидно справу й з того, що духова політична формація, яку наші провідники і самі „осягнули" і якій вони, *sit venia verbo*: „вишколили" нашу політичну еліту того часу, — не могла, безумовно й безмилосердно не могла не вплинути на долю нашої країни в роках проби й міри, що розпочалася 1914 р., осягла свою „кульмінаційну" точку в 1918 і 1919 рр., тай протягається далі в наші дні?

III.

Отже той *Observer* осьцо оповідає про стремління, які помічаються в політиці Франції, і про впливи, які працюють у цій країні:

„Хоча й не помітно знаків похолодніння супроти Англії в ґазетах близьких Орсейському Побережу, то інші ґазети, особливо ті, котрі стоять під впливом п. Кайо, завважують, що заграничні політики Франції й Англії йдуть у противних напрямах.

„Хоча французькі ґазети і не приймають без застережень присланої з Берліна звістки про тайну угоду, заключену тому кілька місяців у Ліворні між Чемберленом і Мусоліні, то таки нею вони засвоюють собі нехіть британського уряду впливати на Італію щоби мирною дорогою полагодила спір зі Сербією. Мало того — піддаються публиці натяки, що англійсько-італійське порозуміння звернене особливо проти Франції на Середземному морі.

„З другої сторони невдачу Франції притягнути Англію до компромісу на конференції для обезоружения наводять тут як доказ непримиримої підзорливости Англії супроти французької військової й морської організації. А щодо Далекого Сходу, то заяву Бріяна про безумовно мирову політику Франції ставлять побіч його свіжого запрохання Злучених Держав заключити вічний мир, і бачать у цьому знак, що Франція у китайських справах схиляється до Злучених Держав, коли натомість Англія наближається до Японії".

IV.

В таку обережну й здержливу формулу втягає визначний британський орган свої інформації про розбіжні стежки заграничної політики Франції й Англії. Коментуючи цю формулу, один з французьких авторитетів у заграничних питаннях, Банвіль, завважує — не без жалю зрештою, бо він ворог Німеччини — що такий, протианглійський хід французької політики — неминучий, самозрозумілий, природний наслідок Локарна і Туарі. Навіть зовсім незалежно від доброї волі німецьких і англійських урядів противенство, внутрішнє, органічне, життєве противенство між перепромисловеною Англією і задиханою в своїй надпромисловости Німеччиною щораз далі поглиблюється і — нічого робити: іти рука в руку можна або з одною або другою країною, не можна з обоїми наразі. Італія рішилася йти з Англією — Мусоліні вигрожувався навіть ворожим Англії Китайцям. Франція — а бодай Франція Бріяна — бере сторону Сербії проти Італії, наближується до соперниці Британії, Америки, і мимо труднощів — держиться політики Льокарна, себто орієнтації радше німецької. А що Німеччина звязана Рапалльом зі СРСР, то дуже, правда, посередно входить Франція в звязок з Радянським Союзом — третім, побіч Америки й Німеччини, соперником Британії.

V.

Все те — ще не оконечно доконані факти; це тільки перші кроки, іноді щойно тільки натяки.

Бо справи ці менше прості — і як навіть! — ніж привикли собі таке уявляти ми, котрі в часі війни 1914—18 менше дотепно, правда, ніж настирливо нашою книжковою й брошурковою пропаґандою силкувалися переконати держави тридержавного союза, що самостійна Україна „лежить" „в інтересі" і Німеччини, і Австрії, і Туреччини, і Болгарії, всіх наразі і кожної з окрема, а після 1918 р. видавали (мимоходом, у препоганих перекладах) пропаґандистичні книжки й брошури — ті саміські з одною тільки зміною: що на місце Німеччини, Австрії і т. і. поставили там Францію, Англію, Америку й інші держави „антанти"; оце, мовляв, в їх „інтересі" „лежить" українська самостійність... Свідчило це про наше „упрощене" розуміння міжнародніх відносин — наше, наших диктатур, заграничних канцелярій і секретаріятів; було воно одночасно й розпучливо сумне й непереможно комічне, та — розминалося з дійсними відносинами.

Ще робляться і ще ймовірно будуть робитися з ріжних сторін спроби, як спинити Францію від цеї дороги. До катеґорії цих спроб належала недавна церемонія в Сорбоні в честь польсько-французької дружби, яку дуже вже важко погодити з вірністю туарійській політиці, себто з дружбою з Німеччиною, яка і чути не хоче про „Східне Льокарно". До черги тих спроб належатиме далі й приняття, яке готовить англійська королівська пара французькому президентові Думерґові на його контрвізиту в Льондоні.

В. Левицький.

Преса в СРСР.

З нагоди зїзду редакторів у Москві.

Преса є одною з найбільших потуг у нинішньому культурному світі. Називають її деякі навіть якоюсьтам з черги (бож важко тепер сказати, що якраз десятою!) великодержавою. І слушно, бо преса підготовляє нераз а то й накидає державним мужам концепції найдалекосяглїших чи то державних, чи то міждержавних актів. І не лише концепції, але розгортає цілі пляни конкретних політичних чи дипльоматичних заходів і ділань на далеку мету. Нічого дивного, що з пресою рахуються тепер усі, та що всім державам і народам дуже залежить на тому, щоби їх преса стояла на висоті, щоби вона кваліттивно і квантитативно відповідала свому високому завданню.

А тому не треба дивуватись також і тому, що дуже велику вагу кладуть на пресу в СРСР., зокрема піклується нею реалізаторка комдиктатури ВКП(б) (всесоюзна комуністична партія більшовиків). Ось в останній декаді квітня відбулася в Москві заходами відділу преси при центральному комітеті ВКП(б) нарада червоних редакторів з цілого Союзу Радянських Республик. Нарада мала за завдання розглянути раптом три кампанії, очевидно пресових. Бо, як відомо, у СРСР. все стоять на черзі одна по другій якісь кампанії, в пресі очевидно, будуть це пропаґандивні кампанії за чимось, що реалізує партія або її виконавчий орган у державі — державна влада. В даному випадку поставлено перед редакторами завдання пропаґандистичних кампаній у справах: зниження цін на вироби радянського промислу, переведення раціоналізації у виробництві, і накінець режиму економій. Отже кампанії, як бачимо, не нові, але старі до тої міри, що збудешніли вони, вже навіть в СРСР. І тому навіть пресі забракло уже засобів на те, щоби ту пропаґанду за розпочатими вже ударними кампаніями зробити цікавою, фасцинуючою і до тої міри інтересною, щоби всі написане в тій цілі читали.

Колиж ми взялися писати про пресу в СРСР. то не тому, щоби піддати в сумнів вартість пресової пропаґанди в справі наведених кампаній і не тому, щоби собі закпити з неї. Ні, від того ми далекі. Та про те не хочемо писати, хоч можнаб було. Нас інтересує інша сторінка пресової справи у СРСР. Зокремаж дав нам понуку до писання цих стрічок реферат видатного комуніста Молотова, виголошений на тій нараді в імени партії.

В СРСР. преса, як відомо, є монополем держави, точніше комуністичної партії. З тієї монопольности випливає і ідеольоґічне забарвлення преси. Вся вона там комуністична. І коли в культурному світі, чи, як більшовики кажуть, у „буржуазних державах", преса є прилюдною трибуною вільного слова і думки, коли в тому „гнилому" світі преса знає конкуренцію, коли знає ідеольоґічне і партійне здиференціювання, коли знає боротьбу, боротьбу найвищу, найкультурнішу і найблагороднішу, бо безкровну, не фізіольоґічну а духову, ідейну — то там у СРСР. тобто у світі „новому" і заплідненому, як твердять комуністи, зародками „спасаємости" людства від страхіть „капіталістичного і буржуазного визиску", преса є сіра, одноманітна, безкровна. А сіра і безкровна вона тому, що вся вона комуністична, що вся монопольна, що вся безконкуренційна в ідейному розумінні. Самозрозуміло, що така преса мусить стати шаблоновою. Вона такою і стала. Їй невідома благородна конкуренція ідеольоґій, напрямів, а навіть нюансів одної, нераз і тої самої думки. Поза рямці комуністичної доктрини не сміє вийти радянський публіцист ніколи, його думка не може зайти дальше, як на це дозволять тісні, вузесенькі своїм змістом і простором параграфи партійної програми. Вузесенькі! — кажемо, бо навіть як партійна програма передбачує все, як вона всеціло замикає в собі всі передбачені і непередбачені ділянки життя, культури, як дає готові закони соціольоґії, фільософії, літератури і т. д. то всеж рямки її для людського духа і людської думки вузесенькі. Вузесенькі передовсім тому, що замикають життя в штучно придуманих катеґоріях понять і чину, що закрашують весь світ одною фарбою, що накладають на кожне око, яке той світ оглядає, переживає і травить у собі, одні окуляри. Так вузесенькі це для преси рямки, вузесенькі своїм простором для людського духа, для людської думки, що є безпросторною, не знає ніяких меж, що буяє понад простором, що є невимірною. А її там міряють! Чи така преса може бути потугою в державі диктатури комуністів? Ні! ніколи. Бо там преса не є трибуною вільної думки і слова, а засобом у руках диктатури, до того засобом, що густо-часто обнижує ціну та вартість тієї трибуни взагалі.

„Комуністична преса — сказав Молотов — монопольна в Радянській державі. Це значить, що ті небезпеки, що походять з монополії, взагалі, є і в царині преси. Відсутність конкуренції, ворожої критики, послаблює увагу преси до виконання завдань, що повстають перед нею, послаблює енергію в справі поліпшення постанови газет".

Наведені слова одного з вождів ВКП(б)

хіба найвимовніше доказують, що преса в СРСР, не грає тої благородної та важної в суспільному і державному житті ролі, як це діється в демократичних державах. Вона й не може її грати і не може взагалі такої ролі мати, бо вся вона зведена до ролі прислужниці диктатури одної партії, одної групи, а тим самим одної думки. А тому не поможуть їй ніякі штучно вструкувані „елексіри" та пігулки в роді нарад редакторів.

Треба, коли не знищити", — каже Молотов — то, щойменше зменшити казьонщину інформації, офіціяльщину та чиновницький відписний підхід, що переважає в нашій інформації. Не припустимий такий стан, коли в томуж самому питанні в нашій пресі повідомляються ріжні цифри. Тепер головним засобом інформації є порівнання ріжних цифр, до того часто-густо неправдивих, за певний протяг часу. Цим задовольнитися ніяк не можна. Інформація має давати **справжнє життя**, має детально пояснювати досягнуті наслідки відповідно до тих фактів, що їх знає маса, що їх вона спостерігає в своїй звичайній обстановці".

Хіба і найбільший противник не тільки комуністичної, але всякої диктатури зміг би дати більше ядерну і до того відємну характеристику радянської преси? Думаємо, що ні. Казьонщина — це найнесимпатичніший закид, який тільки можна придумати. Тут слід лише розшифрувати ту „казьонщину". Вона містить у собі все, що пресу, ту трибуну вільного слова, може лише понижувати. Та тут же слід звернути особливу увагу на ще одну риску реферату Молотова. Він кладе особливу вагу на інформацію преси. На його думку найважнішою її ціллю це інформація, але вірна інформація про „справжнє життя". Ми не будемо тут спорити з тим, чи це є найважніше і головне завдання преси. Та зазначимо тільки те, що таким своїм ствердженням Молотов авторитетно ствердив, що радянська преса дуже далека від вірної інформації навіть про саме життя в СРСР і то інформації призначеної для мешканців і громадян СРСР. Якеж тоді довіря до тієї преси в тих громадян, що бачать дійсне життя цілком суперечним з тим, яким його малює радянська преса? Самозрозуміло, що про ніяке довіря і мови бути не може.

Щоби преса могла бути безстороння навіть у самій лише інформації про життя, щоби вона його малювала вірно, щоби вона була вільна від казьонщини, офіціяльщини та чиновницького підходу, то треба, щоби самі керманичі тієї преси, самі її робітники дивилися на життя природно, щоби бачили в ньому всі граючі кольори веселки, а не були дальтоністами на всі кольори крім червоного. В пресу може тоді ввійти подих свіжости, здоровля і животворної сили, коли в ній запанує вільне слово, коли дістане змогу розпростерти свої крила духа. А чи можна того вимагати від робітників монопольної преси? Всеж вони комуністи, всеж вони чиновники партії, то невже вони можуть бачити життя крізь інші окуляри як ті, що їх наложила на їхні очі партійна доктрина? Думаємо, що ні. Там, де панує диктатура над самим життям, де робиться зусилля в тому напрямі, щоби насилувати природу, де визначується межі людському духові, там не може не бути казьонщини, шабльону, одноманітности в пресі, що не є там трибуною вільного слова, а засобом диктатури і насильства навіть над такою незмірною величиною як дух людський. Тому даремні всі зусилля, щоби оживити ту пресу.

В. М.

Приватне дошкільне виховання.

З приводу дискусійного порранку Тов. „Захоронки" у Львові дня 8. травня 1927 р.

Ріжно задивляються у нас на справу шкільного виховання. Одні не доцінюють його, вважаючи його іншою тільки збірною формою домашнього виховання не завше пожаданою і доцільною саме з огляду на збірність — а виховательок уважають кращими няньками на ширшу скалю. Інші знов переціниюють справу дошкільного виховання, уважаючи, що добре поведена захоронка чи садок, чи якаб там не була форма того дошкільного виховання — так уформовує душу маленької до 6-тилітньої дитини, що опісля чужа народня, середня чи фахова школа не зможе її здеправувати чи зломити.

І один і другий погляд є пересадний. Як з одного боку добре ведена захоронка, садок, чи яка інша дошкільна установа дуже причиняється до розвинення духових засобів у дитини і вщіплює перші почування любови до своєї рідної мови, до свойого народу і рідного краю, а тим самим сповняє велику місію, — так з другого боку дошкільне виховання не може мати такого тривкого впливу, щоби його не знівелювала пізніше чужа школа. До 6-ти літ кожна дитина є ще така „дитиняча", що в пізнішому житті звичайно дуже мало тямить подробиці зі свойого тодішнього життя. Натомість шкільний вік дитини є якраз тим віком, коли систематично формується її світогляд, особливож почуття національної приналежности і любов до свойого рідного угрунтовані на відповідно поданій шкільній науці, лектурі, на приклядах учителів, шкільних товаришів і т. д. Якщо дошкільне виховання мало би такий преважний вплив на уформування світогляду молодого покоління, то держава була би вже давно поступила зі садками, захоронками і т. п. дошкільними заведеннями так само, як це зробила зі школами.

Тому дошкільне виховання треба звести до властивої міри. Є воно дуже корисне а декуди й необхідне як підклад, як підбудова шкільного виховання. З огляду на те, справу дошкільного виховання не можна трактувати окремо, відорвано від шкільних справ, а навпаки тільки в найтіснішій злуці з ним. „Теперішні захоронки мають бути тісно звязані зі школою" — пише п. Константина Малицька — „творити перше і вельми важне звено в цілому виховавчому ланцузі від діточих городців до університету включно.*)

Розглядаючи дотеперішні способи творення й удержування садків, захоронок чи інших приватних установ дошкільного виховання — мусимо сконстатувати, що під цим оглядом нема у нас ніякої системи, а навпаки панує велика розбіжність і подекуди навіть небажаний хаос. Всяка приватна ініціятива є дуже бажана, одначе цю справу слід би управильнити так, щоби і творення шкільних заведень і їх удержування і фаховий педагогічний нагляд над ними відбувалися після певної системи доцільно а не припадково, доривочно.

Хтож займається у нас справами захоронок, садків та інших дошкільних установ? — Отже „Рідна Школа", Т-во „Захоронка", „Опіка над Молодю", „Просвіта", „Союз Українок", Василияни, Василиянки, СС. Служебниці, поодинокі парохи й інші установи чи громадяни. А кожне з них реклямує для себе виключне право займатися тою справою і відкликатися до жертвенности українського громадянства. Кожне з них має „своїх" виховательок, а бувають і такі аномалії, що до одної і тої самої захоронки мають претенсії ріжні установи чи особи, які — буває — стараються усунути виховательок інших установ чи осіб і настановити своїх пупільок. У звітах ріжних товариств одні і ті самі захоронки чи садки фігурують як приналежні до одного, другого або рівночасно нераз і до третього товариства. Одні захоронки чи садки безпосередньо підчинені „Рідній Школі" під адміністративним і педагогічним оглядом, другі піддалися тільки під її педагогічний нагляд, а ще інші поступають зовсім самостійно, не признаючи нічийого ні адміністративного ні педагогічного нагляду. Одним словом — хаос, правдиве „столпотвореніє".

Що таке неупорядкування відносин в ділянці дошкільного виховання дуже шкідливе, про це не може бути двох думок. Тому слід доконче приступити до конечної санації вже негайно, щоби слідуючий шкільний рік почати вже в унормованих відносинах.

З природи річи начальним керманичем усіх не тільки шкільних установ і курсів, але також дошкільних як природньої підбудови шкіл — повинна бути Головна Управа „Рідної Школи". Їй повинно прислугувати право настановлювання і звільнювання учительок і нормування їх платень та взагалі видатків на ті заведення дошкільного виховання і педагогічний нагляд. — Всім іншим товариствам і фізичним особам прислугує право ініціятиви в заcновуванні установ дошкільного виховання за попереднім порозумінням з Головною Управою „Рідної Школи" й обовязок висловлювання побажань що до іменування осіб виховательок і евентуальних персональних змін та обовязок дбати про матеріяльне забезпечення дотичного дошкільного заведення, про дожнвлювання його дітвори та про наділювання незаможних убранням чи взуттям, про вивоження і удержування їх на вакаційних оселях і т. п. — все очевидно в рамах преліміназря за-

*) Див. Конст. Малицька: „В ювілейне свято „Української Захоронки" (з брошурки п. з. „В 25. Роковини Української Захоронки" Львів, 1927).

В. НІМЧУК.

Культ поляглих героїв.

Реферат на установчих зборах „Т-ва охорони воєнних могил" у Львові.

Від всіх, що прагнуть волі у смертельній втомі,
І тих, що йдуть до неї в дні палких напруг,
Поклін і слава вам, герої невідомі,
За те, що в тілі вашім жив безсмертний дух!

В. Гюґо — перекл. М. Рудницького.

Нарешті діждались ми, вроджені леґалісти, затвердження статутів і установчих зборів „Товариства охорони воєнних могил" у Львові. Дочекались тої хвилі майже вісім літ після того, як Українська Галицька Армія перейшла Збруч, щоб опісля вернути на Рідну Батьківщину опущеною, здесяткованою тифом і іншими недугами, розложеною і розбитою. За тих вісім літ і наші сусіди і всі інші народи на заході, що брали участь у світовій війні, зробили вже чи не все те, що ми щойно тепер, з хвилею залеґалізування нашого Товариства, будемо починати. Ясно, що за тих вісім літ тисячі-тисячі могил українських поляглих зрівнано з землею, заорано, а навіть там, де були деревляні хрести з написами на дереві чи на блясі, то вітри, бурі, дощі, сніги й інші негоди поломили ті хрести, знищили й позатирали написи так, що нині важко вже буде ті могили відшукати, пізнати, розшифрувати написи. Таким чином на наших таки очах, при нашій німій співучасти, пропадав безслідно наш найдорожчий скарб, наш найбільший моральний капітал, що його ми винесли з великої світової завірюхи і нашої визвольної війни — могили наших героїв.

У нас, на нашій національній території, безмірно мало, по правді майже нема українських памятників, що підносилиб нашого духа, що малиб педагогічно-виховуючий вплив на наш нарід, зокрема на молодше покоління, що булиб доказом нашої зрілости, нашої культури, нашої вдячности для заслужених у народі. Всюди, де оком кинути, стоять на нашій землі памятники сусідів, сліди й докази їх культурної супрематії, їх пієтизму для своїх предків і своїх героїв, як не менше, що правда, й охоти почванитися перед нами ділами тих своїх предків чи героїв, щоб таким робом ще вищою вийшла їх культурна сила. Чужинець, переїхавши нашу територію, ніяк не збагне, що був на землі українській. Бо по чім-же він це має пізнати, як усі памятники у нас належать не нам, а сусідам?

Одиноке місце, де ще сяк-так заховалися у нас тревалі сліди нашого давнього й недавнього минулого, це церкви і звязані з ними цвинтарі. Тільки в церквах або при церквах збереглися у нас тревалі памятники: пропамятні таблиці, ювилейні або місійні хрести, памятники на могилах померших, панщизняні хрести, то-що. Але й ці памятники — якіж вони нечисленні, а до того які примітивні, які занедбані! Скільки їх нищиться або пропадає зовсім ще й нині наслідком того, що наші люди не знають їх ціни і ваги, не розуміють їх значіння!

Ще менше можна сказати про памятники в честь українських діячів і народніх героїв. Кілька ювилейних таблиць з 1914 р. і кілька незугарних памятників, звичайно у формі хреста, в честь Шевченка, кілька памяткових таблиць по церквах у честь Маркіяна Шашкевича і кілька таких-же таблиць по Народніх Домах у честь Івана Франка та може ще декілька памяткових дерев — ось і все, на що ми досі спромоглися. Щож до памятників на спомин героїв визвольної війни, то їх також не більше, не зважаючи на добрий приклад сусідів і на постійні пригадки й зазиви української преси в цій справі, не зважаючи й на те, що такі памятки будять і скріпляють, як ніщо інше, національну свідомість, поширюють культ нашої — ніде правди діти — слабої державної традиції, вчать розуміти, шанувати, любити й дорожити своїм недавнім минулим.

Я старався зібрати дані про українські памятники в честь поляглих і те, що я зібрав і що зараз наведу, хоч би тих памятників було вдвоє, а навіть утроє більше, — повинно палити нас усіх страшним соромом ізза несповненого національного обовязку, ізза нечуваного в культурному світі занедбання і знехтування таких національних святощів, якими є без сумніву могили борців за волю Рідного Краю. А саме істнують у нас українські памятники поляглих у Винниках (на цвинтарі), в Бродках, пов. Львів (біля церкви), в Пикуличах коло Перемишля (на окремім цвинтарі, де спочивають погибші інтерновані-українці), в Божикові, пов. Підгайці (на площі), в Залучу, пов. Борщів (на могилі по середині села з повним списом поляглих з того села), в Товстенькім, пов. Гусятин (на площі), в Колиндянах, пов. Чортків (на цвинтарі), в Семаківцях, пов. Підгайці (за селом), в Пісочній, пов. Стрий (на маленькім острові на ставку). Крім того знаємо про плиту з написом на могилі українського стрільця в Ярославі (на цвинтарі) і про памяткові таблиці в память поляглих у церквах в Нагірянці, пов. Бучач і в Чорткові-Вигнанці. Позатим знаємо ще про заходи в справі будови памятника поляглим у Чорнім Острові біля Щирця, що має вже свою історію, про подібні заходи в Шишківцях, пов. Борщів, у Гребінцях, пов. Львів і ще в кількох місцевостях (Перегінсько, Калуш). Разом вичислили ми тут не цілих двацять місцевостей, що виконали свій обовязок і тим самим стали примірóм для 99·6 процент українських сіл і міст, коли число наших місцевостей під Польщею приняти тільки на 5.000. Ці дані говорять нам хіба найкраще про величину тої праці, що перед нами, що її ми мусимо виконати, коли взагалі маємо відвагу називатися культурним народом.

(Продовження буде.)

твердженого Головною Управою „Рідної Школи“.

Таким чином організація нових заведень дошкільного виховання буде унормована і залежатиме не від припадку, але від дійсних місцевих потреб і відповідатиме загальним національним інтересам, а досі цюзом стоячі захоронки, садки чи які інші дошкільні установи — будуть зєдинені в одну органічну цілість. При цьому в нічому не буде звязана корисна ініціятива поодиноких товариств чи осіб, які досі займалися цією справою або схотять займатися нею у будучині.

Дошкільне виховання пошириться і сповнить своє велике завдання, якщо його поведуть доцільно і зразково фахові сили.

Головна Управа „Рідної Школи“ робить уже заходи на одержання дозволу отворити при своїй учительській семінарії у Львові курс на вихователькок до захоронок, садків і т. п. передшкільних виховчих установ та дозволила у своїх захоронках уже тепер практикувати деяким учителькам і СС. Служебницям. Такі курси можна на випадок потреби зорганізувати і по всіх інших учительських семинаріях „Рідної Школи“. Також і сам плян наших учит. семинарій можна так доповнити, щоби з них виходили не тільки учительки, але також добре підготовані виховательки дошкільних заведень. Бо для успішного доцільного ведення передшкільних виховних заведень треба вихователькок з меншим теоретичним і практичним підготуванням від того, яке мають учительки, особливож конечне є грунтовне знання діточої душі. Тому з правдивим успіхом можуть працювати тільки такі особи, що теоретично і практично перейшли відповідну ділянку педагогічного образування.

Якщо всі українські дошкільні виховні заведення підпорядкуємо „Рідній Школі“, то можна буде найвизначніші наші інструкторки в ділянці позашкільного виховання вислати й за кордон чи то на заграничні фахові курси чи на практику до зразкових заведень позашкільного виховання. Також можна би тоді подумати над спроваженням з Чехословаччини до краю найбільшого сучасного українського авторітету на ділянці дошкільного виховання, яким безперечно є п. Софія Русова. Таким чином можна би наші заведення поставити на висоті останніх вимог педагогічної науки. Одначе — повторяю — все це можна зробити тільки зєдиненими силами.

Тому — підчинити всі українські передшкільні виховні заведення Головній Управі „Рідної Школи“ — є не тільки порадне, вказане і корисне, але прямо є наказом сучасної хвилі.

Іван Герасимович.

Радянська Україна.

Українська опера.

Наш артист-співак М. Голинський одеркав приватного листа з Одеси від директора тамошньої української опери Каргальського, з якого довідуємося, що українська опера залишається на сезон 1927/28 р. і надалі у трьох найбільших містах України: Київ, Харків, Одеса. Ідеольогічно-мистецький нагляд і кермування оперою остає надалі в руках Народнього Комісаріяту Освіти, а адміністративно-господарські справи переймає у свої руки місцева влада. На думку тамошніх фаховців — це полекшить і упростить працю на місцях. Досі усталено вже репертуар на слідуючий сезон і призначено директорів опер. Директором харківської опери буде надалі Воробйов, Одеської Каргальський, а Київської Кудрин. Тепер комплектують співаків. Далі довідуємося з листа про закінчення цьогорічного оперного сезону в Одесі. Відбулося воно ефектовно і в піднесому настрою. На закінчення виставлено збірну виставу „Трільбі“ та „Орлиний бунт“. Українське громадянство Одеси вислало між актами на сцену окрему делєгацію, яка витала всіх робітників опери з великим успіхом та зі святом першого побідно пройшовшого сезону постійної української опери. — Нашого артиста М. Голинського рішено заанґажувати до столичної опери в Харкові на цілий сезон 1927/28 рік. Вчора дістав він уже в тій справі телєграму від дир. Воробйова з Харкова.

Вечір Лисенка в Одесі.

Дня 3. травня ц. р. відбувся в Одесі заходами Всеукраїнського Музичного Товариства ім. Леонтовича (одеської філії) святочний музичний вечір, присвячений памяти українського композитора Миколи Віталієвича Лисенка. В програму ввійшла опера Лисенка „Ноктюрн“, відспівана найкращими силами Одеси, та ціла низка Лисенкових композицій: хорових, сольових і фортепянових. Відспівано з великим успіхом „Прославний хор“ із опери „Тарас Бульба“. В концерті взяла участь також полтавська державна капеля співців-бандуристів, що виконала низку історичних і побутових пісень у аранжировці пок. Лисенка. — З листа Петра Білоскурського до М. Голинського з Одеси довідуємося, що там зробила дуже пригноблююче враження вістка про смерть Марка Черемшини. Українські культурні кола організують жалібний вечір, присвячений його памяти.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Наради комітету знавців нац. меншостей.

Варшава, 11. травня 1927.

Комітет знавців для справ національних меншостей радить дальше. На нинішнім засіданні розглядано дальше справу скасування обмежень, звернених проти національних меншостей, що містяться в законодавствах бувших займанних держав. Рішення в цій справі западе мабуть завтра.

Пропали безслідно.

Париж, 11. травня 1927.

Про пропавших французьких летунів: Ніжесера і Колі дальше нема ніяких вістей. Керовництво летничої служби не має ніякої урядової вістки про них. Їх не віднайдено ані не запримічено від хвилі, як перелітали над Ірляндією.

Льондон, 11. травня 1927.

Англійські фаховці є думки, що французьких летунів Ніжесера і Колі стрінув нещасливий випадок. Департамент маринарки Злуч. Держав разом із французькими властями шукає сліду летунів на Атлянтику. Англійське мін-ство летництва розіслало радіотелеграми до всіх кораблів на Атлянтику біля побереж британських островів з проханням повідомити про евентуальні подробиці з обсервацій, зроблених тими кораблями. Здовж північно-східних побереж Америки є тепер густа мряка, тому ще більше побоюються за долю летунів.

З Бостону повідомляють, що в пошукуваниях летунів у районі сто миль від побережа бере участь 20 інспекційних кораблів, гідроплянів і 3 літаки.

234 вбитих і 626 ранених.

Париж, 11. травня 1927.

Тутешнє видання „Ню Иорк Герельд“ повідомляє, що жертвою торнада в західних частях Злучених Держав було 234 вбитих і 626 ранених.

Льондон, 11. травня 1927.

З Ню Иорку приходять вісти, що величезній полосі стейту Люізіяна, що обіймає плянтації цукру, поважно загрожує повінь Місісіпі, бо на притоці ріки Ред Ривер вода значно піднеслася вгору. Вода може знищити охоронні греблі на довжині 75 миль. Колиб вода переовала греблі, під водою найшлося би 2 міл. гектарів управної землі і мусіли би евакувати пів міліона людей.

Ню Йорк, 11. травня 1927.

Згідно з неофіціяльними зіставленнями, повінь ріки Місісіпі і бурі, які лютували остатніми днями в зах. і середніх стейтах, спричинили смерть загалом 778 людей, 3.500 людей було ранених, а 365.000 не мають даху над головою. Вода залила 14.000 кв. миль, а бурі знищили 36 міст.

Ліґа незалежних народів.

Ню Иорк, 11. травня 1927.

По донесенням Есошейтед Прес із Буенос Айрес делєгати Гондурасу, Гватемалї, Перу, Уруґваю й Арґентини утворили союз, якого метою: створення ліґи незалежних народів і народів, які тепер є під протекторатом Злуч. Держав.

Засуд комуністичних послів у Франції.

Париж, 11. травня 1927.

Карний апеляційний відділ засудив 8 послів, у цьому пос. Кашена і Монкісо, на 6 місяців вязниці і 2 тис. франків кари та затвердив кару 13-місячної вязниці для Доріота і 10 міс. для Зузанни Жіро.

Перед розвязанням скупштини.

Білгород, 11. травня 1927.

Розвязання скупштини сподіються в найближчім часі. Король підпише відповідний декрет іще цього тижня. Вибори відбудуться мабуть у червні.

Виборча ординація для Львова і Кракова.

Варшава, 11. травня 1927.

Одна з тутешніх агенцій подає, що вже порішено розвязання міських рад у Львові і Кракові. Тепер є актуальною справа опрацювання виб. ординації для тих міст. Уряд має внести до сойму проект виб. ординації, подібний до виб. ординації, що обовязує в Познанщині.

Летнича катастрофа.

Варшава, 11. травня 1927.

Нині впав із літаком в околиці бельведерського саду полковник Зих-Пледовський, заступник шефа IV. департаменту міністерства військових справ. Полковник згинув на місці; літак цілком знищений.

Смертний присуд.

Львів, 12. травня 1927.

У процесі Н. Коваля з Пикулович, обвинуваченого в убивстві власн. жінки, присяжні судді потвердили 10 голосами питання в напрямі вбивства, тому трибунал засудив Коваля на кару смерти (шибеницю). Оборонець зголосив відклик.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·93—8·93·50, Банк Польський платив за долара у готівці 8·89, за Ню Иорк 8·91.

Збіжа.

Пшениця двірська 58·00—59·00, пшениця селянська 55·50—56·50, жито гал. 50·00—51·00, ячмінь броварний 42·50—43·50, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 37·00—39·00, овес 41·00—42·00.

Орґанізаційний рух.

Праця Повіт. Народнього Комітету в Тернопільщині.

Повітовий Нар. Комітет Українського Нац.-Дем. Обєднання в Тернополі веде плянову орґанізаційну роботу в повіті. Довірочні збори відбулися в останнім часі в отсих місцевостях: Дня 12. квітня ц. р. в Буцневі при участи 200 громадян, які всі заявилися членами нашої партії. Вибрано місцевий комітет дня 1. травня ц. р. в Скоморохах ад Микулинці, присутніх 100 учасників наради. Цьому селу слід присвятити більше уваги, бо досі тут нема ні читальні (є передвоєнна тільки на папері), ні кооперативи, ні „Лугу“; до того в селі третина поляків, що мають „Дом Людови“ й „Кулко“ і ґрасує тут „Звйонзек Хлопскі“, якого членом є навіть голова „Просвіти!“ Дня 5. травня ц. р. в Ігровиці при участи 200 селян. Всі заявилися за УНДО-м. Встановлено також гром. комітет. Крім політичного і партійного реферату були теж реферати про надходячі вибори до громадських рад, які в приступний спосіб виголосив відпоручник Пов. Комітету п. Бачинський Василь з Тернополя. В Буцневі нарадам проводив сел. Дмитро Рожик, секретарював Осип Костів. У Скоморохах предсідником зборів вибрано о. Евгена Лопатинського, пароха Прошови, секретарем сел. Петра Губчака. На цих зборах було присутніх двох поляків, яких впущено по довгих їх просьбах і запевненнях, що не будуть робити ніякої бучі. Та коли референт п. В. Бачинський став остерігати зібраних перед брехливими гаслами „Звйонзку Хлопского“, який в тих околицях накидається українським селянським масам, то один з присутніх поляків, Владислав Бучковський, счинив бучу — і лише завдяки інтервенції о. предсідника вийшов цілий. В Ігровиці проводив о. Степан Вонс, його заступниками були Петро Довгополий і Мих. Довгополий, секр. Микола Лисий. Вибрано виборчий комітет.

Повітовий Народній Зїзд у Бережанах.

В середу дня 4. травня відбувся в Бережанах перший Повітовий Зїзд Українського Нац.-Дем. Обєднання. Не зважаючи на те, що це був робучий день, зїхались делєгати з 34-ох сіл Бережанщини (на всіх 43) в числі 243 осіб.

Зїзд відкрив д-р Вол. Бемко, споминувши погибших на полі слави та померших діячів Бережанщини, зокрема пос. Тимотея Старуха і Начального Духовника УГА. о. Дидика, якого похорони відбувалися в Нараїві саме в день зїзду.

Після цього вибрано президію зборів, до якої увійшли господарі Стефан Комарянський з Курян, Гринько Сендецький з Нараїва Села, Теофан Ковальський з Курян і студ. Богдан Бородайко як секретар.

До голосу прийшов д-р В. Бемко, що говорив про визвольні змагання українського народу, про теперішні відносини, про знищення українського шкільництва і самоврядування, про кольонізацію української землі мазурами, про насильну польонізацію і т. д. Наприкінці промовець обговорив вибори до громадських рад та начеркнув плян їх переведення.

В дискусії над рефератом забирав голос цілий ряд бесідників, як п. Мидляк, дир. Петрицький, Гевка, о. Танчак, Турчин і інші. Вислідом дискусії була резолюція про потребу негайного основування в кожному селі виборчих комітетів з 5-ьох осіб.

Другий реферат про програму й тактику УНДО. виголосив рівнож д-р В. Бемко. Після реферату збори вибрали комісію-матку для представлення лісти Пов. Комітету. В міжчасі виголосив реферат про політичне положення українського народу делєгат ЦКУНДО. ред. Д. Паліїв. У дискусії над його рефератом забрав голос бережанський соліцитатор п. Замощак (прихильник „Ради“), що говорив півтора години несотворені небилиці, виходячи з заложення, що селянам все можна плести. Свою промову закінчив поставленням резолюції про заяву недовіря проводови УНДО.

Відповідь п. Замощакові дав ред. Паліїв. Він виказав облуду промовця і цілої його компанії, точка за точкою збиваючи ріжні його „ревеляції“. Ред. Паліїв поставив резолюції про заяву довіря для УНДО. та про осудження злочинної роботи „Ради“ і т. зв. „радянців“. У голосуванні за резолюцією Замощака заявилися (разом з ним) 3 учасники, всі інші голосували за резолюціями про заяву довіря для проводу УНДО. От так соромно закінчився виступ кириницків і на бережанському терені.

Після того комісія-матка представила лісту членів Повіт. Комітету, яку збори й приняли. До Повіт. К-ту ввійшли: дир. Петришький Іван з Вербова, д-р Бемко Волод. і студ. Ряжевський Вол. з Бережан, Мидляк Мих. з Котова, о. Гавришко з Урмання, Комарянський Степан з Курян, Глушок Роман з Лапшина, Турчин Іван з Вербова, Баран Степан з Раю, Сендецький Гр. з Нараїва, о. Лонкевич з Потутор, Здирко Гринько з Шибалина, Кізима Андрій з Біща і Калинович Мих. з Мечищова.

Відспіванням „Ще не вмерла“ і „Не пора“ зїзд покінчився в год. 5·30 вечером, треваючи від 11·30 год. в полудне.

Відгуки дня.

Музична традиція і традиційна музикальність.

Люблю вертатися думкою в старі добрі часи:

Празник. На приходстві як у вулику: повно і гамірно. Гості недавно встали від вечері і ще не знають, що зі собою зробити.

Мало-помало всі сходяться в „сальоні“, бо цеж, так сказатиб, столиця всіх кімнат приходства.

Під стінами розміщується тяжка вага: старші імості і ще грубші декани. Фотелі і канапа запримічують з острахом, що вони рішучо за слабі і за делікатні до виповнювання свойого обовязку.

На середині сальону гурток людей, молодих і певних себе. Це „укончавші“ богослови, правники з іспитами, а навіть один з докторатом. Між ними — сталий професор з іспитом. Балакають спокійно і не за голосно, а так, щоб у другій кімнаті було чути.

При дверях на веранду збиті в гурму матуристи, кілька „осьмаків“ і молоді „академіки“ — себто студенти університету. Говорять шепотом, хоч стараються бути відважні і голосні.

Біля фортепяну і в його околиці — молоде жіноцтво. Дві з них переглядає памятник і захоплюється „послями“ одного нещасного народнього вчителя, що любився в... деканівні. Інші перекидають ноти на етажерці, старaючись по змозі сказати пару слів про кожного з „тих на середині“.

Деканівна розмріяно вдарила кілька тонів на фортепяні.

В кімнаті відразу стихає гамір як під чародійною паличкою.

— Панно Олю, панно Олюсю, панно Люсю! летять прохання з усіх кутків. — Заграйте що небудь. Ви так прекрасно граєте...

Панна Оля відскакує від фортепяну на попареня і соромливо ховається між товаришок.

Тоді всі до її мами:

— Пані Добродійко! Нехай пані Добродійка попросить...

Пані Добродійка перепливає кімнату і ...

деяких заклеттях, просьбах і напімненнях панна Оля дається намовити та сідає до фортепяну.

— Слухаємо, слухаємо!

— Пст! Пст! Прошу тихше!

Починається гра. Спершу несміливо, обережна, сонолива якась, а далі щораз сміливіша, живіша, більш бравурна.

Рівночасно з грою панни Олі починається так само і розмова: спершу півсловами, півустами і півголосом, а далі — мов вода на лотоках — аж шиби дзвенять.

— Знаєте пані! Чогось мої корови перестали доїтися...

— Отче сусідо, як там ячмінь?...

— Пані знають оттого високого з довгим носом? Кажуть, що він щойно по першім іспиті.

Тра—ра—ра—ра, бала—ла—ла—ла, вур—вур—вур—вур.. аж любо!...

Саме в цім місці, коли балачка дійшла в однім кутку до кзочок „Брамапутра", а в другім до сементальської раси коров — панна Оля кінчить могутнім акордом якусь там сонату, прелюдію, чи інший „опус".

Як листя осінню сиплються оплески, оклики захоплення і подиву.

— Чудово!

— Чудесно!

— Чудно!

— Браво!

— Славно!

— Знаменито, пане дію!...

Знову оплески і знову вигуки...

Панну Олю просять грати ще і ще і ще, Панна Оля грає і... перервана розмова котиться далі, „мов би ніколи нічого"...

Люблю вертати думкою в старі давні часи тим радше, коли нові хоч чим небудь нагадають мені їх.

Вта я недавно на концерті Бережницького.

Хотів послухати знаменитої гри відомого челіста, але не довелося.

Щораз залітали в мої вуха слова сусідів, сусідок, далеких, дальших і найдальших, що балакали про все: від політики до підвязок, стихаючи тільки на... перерваx.

Цікаво, що голосніші і більш балакучі були молодші. Це вказувалоб на дуже відрадне явище: молодь зрозуміла вагу традиції і відновляє її.

Тільки пробі! Відновляйте її на домашніх концертах, а не на прилюдних, де грають артисти і де кожний платить за свої вуха.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано кілька речень з поклику Центрального Комітету УНДО. в справі виборів до громадських рад. Це 43-я чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Краєва Народня Канцелярія,** Львів, вул. Костюшка ч. 1 а, уділяє всяких правних порад та інформацій у справі громадських виборів.

— **Вечір Т-ва українських письменників та журналістів.** У звязку з „Вечером пісні та живого слова", який відбудеться вже цеї суботи 14. ц. м. відкликав Мих. Голинський свій виступ в опері „Аїда", що мав бути 13. ц. м. На суботнішім вечері відспіває Мих. Голинський партії з опер „Аїда" і „Паяци" в перекладах найкращих придніпрянських поетів-лібретистів. У постановках літер. сценки „Студія живого слова" буде маленька зміна: замість малярсько-музичного етюду „Великдень" підуть „Дзвони" Загула. Вечір на дохід будови літниска для Українських письменників та журналістів у Ямній своїм добором програми достроєний саме до весняного сезону. Програма недовга, а цікава й мимо весняних настроїв зможе публика у духовім скупленні провести декілька милих хвилин, не почуваючи надмірної перевтоми. Цей вечір є атракцією для Львова хочби з огляду на приїзд проф. Богдана Лепкого з Кракова і з огляду на прощальний виступ М. Голинського і п-і С. Федорцевої, які на днях покидають наш город. М. Голинський запрошений до державної опери в Берліні, а С. Федорцева виїздить на Вел. Україну до „Березіля". Близчі подробиці про цей вечір в афішах. Білети скорше можна дістати в Театральній Кооперативі вул Руська ч. 18/I.

— **Сніг у травні.** Вчора двома наворотами падав у Львові сніг. Тому, що заметіль тривала дуже коротко, зі снігу не лишилося ні сліду, тимбільше, що зараз після того усміхнулося до нас в цілій величі весняне сонце.

— **Причинки для покликаних на вправи.** У звязку з покликанням в цьому році на вправи рядовиків і старшин резерви військові власти вияснили, хто з резервістів діставатиме причинки для своїх родин. В принципі причинки ті скасовано, а діставатимуть їх тільки родини тих резервістів, яких покликують на вправи надзвичайні.

— **Епідемія самовбивства** поширюється у Львові щораз більше. В останніх днях було знов кілька випадків самовбивств людей ріжного віку й ріжного суспільного становища. Між іншими поклала на себе руку 21-літня учениця семинарії Катерина Стефанська, яка попідтинала собі жили і крім того зажила велику дозу формаліни в готелі „Брістоль" при вул. Легіонів 29. Отруїтися пробувала також 31-літня служниця Анна Гриб, що служила в родині Чачкесів при вул. св. Софії 12. Обі самовбивниці відставлено в тяжкому стані до шпиталю. З мущин поповнив самовбивство 57-літній робітник при міських каналах Иосиф Петликовський, налоговий пияк. — „Зневіра до життя" стала причиною самовбивства двох учнів V. гімн. класи в Сокалі: Болеслава Рубайовського і Володимира Петшака. Оба постріляли ся з короткого австрійського кріса.

— **Надкомісар поліції фальшівником грошей.** Варшавський слідчий уряд викрив банду фальшівників грошей. Коли поліція прийшла на місце, щоб арештувати фальшівників, уже їх не застала. Всі 16 виїхали до Кракова. На краківськім залізничім двірці арештовано їх. Арештовані призналися, що були в тісних взаєминах із надкомісарем поліції в Кракові Шварцом. Гарний сторож!

— **Сіоністичний конґрес** відбудеться цього року в Базилеї. Початок конґресу 30. серпня.

— **Памятник Адама Асника** має стануги в місті Каліші, в якому він уродився. Памятник рішила звигнути міська рада і він буде відслонений в 90-ліття уродин поета, що припадає в 1928 році.

— **З „Медичної Громади".** Заходом виділу Т-ва „Медична Громада" відбудеться в пятницю дня 13. травня в год. 7 вечером в салі Академічного Дому відчит д-ра М. Музики п. з. „Про українську наукову медичну літературу й термінольоґію". Всіх, хто цікавиться тим інтересним відчитом, запрошує Виділ.

— **З Українського Наукового Інституту в Берліні.** Дня 13. ц. м. відбудеться в салі Славянського Інституту (259) берлінського університету виклад д-ра П. Вергуна (в українській мові) п. з. „Причини упадку фльорентійської унії на Сході". Початок: 8. год. вечером.

— **З кіна.** В кіні „Лев": Ґльорія Свансон і комедія; в кіні „Палас": Людина з автом; в кіні „Коперник": Спомини кривавих днів.

Ювилей „Української Захоронки".

Дискусійний поранок.

З нагоди 25-літніх роковин з дня оснування першої захоронки у Львові улаштувало Т-во „Українська Захоронка" у Львові дискусійний поранок дня 8. травня ц. р. в салі „Української Бесіди". Привітну промову виголосила п. Гординська, голова „Української Захоронки", після чого слідувала ціла низка писемних і устних привітів від усіх майже культурних українських установ, при чому добродії: д-р Федак від себе і радник Стеблецький, від „Сокола-Батька" зложили більші жертви на „Українську Захоронку".

Дискусійний поранок розпочала п. К. Малицька довшим, гарно обдуманим рефератом, в якому представила історію передшкільного виховання в ріжних періодах часу, а зокрема зупинилася над українськими захоронками, діточими садками, сирітськими захистами і т. п. установами в минулому й тепер та вказала на потреби цих інституцій, необхідність їхнього спільного обєднання і підчинення одному проводові та на обовязки нашої суспільности у відношенні до них.

В живій дискусії, в якій забирали голос відпоручники ріжних товариств і делегати з провінції, піднощено думку, щоб існуючу „Українську Захоронку" перемінити на „Союз Захоронок". Інші радили уложити зразковий статут „Захоронки", який принялиб усі досі існуючі і таким чином переведеноб фактичне обєднання. Більшість заявилася за підчиненням справ дошкільного виховання начальному проводові Головної Управи „Рідної Школи", як природному керманичеві дошкільного і шкільного виховання і то без огляду на те, чи між поодинокими захоронками буде обєднання, чи евентуально розмежування.

Дискусійний поранок закінчила п. Конст. Малицька відповідною промовою і заохотою до витревалої, планової, обєднаної праці на ділянці позашкільного виховання.

Висказано думку, щоби розвинено газетну дискусію на тему передшкільного виховання, яка підготовилаб ґрунт під анкету інтересованих цею справою. Стаття п. І. Герасимовича, яку саме містимо, має на меті упорядкування відносин у ділянці дошкільного виховання.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Евг. Архипенко: ПОСТУПОВЕ ПАСІЧНИЦТВО. Про бжолу, її життя та догляд за нею. Практичний підручник. З 8. портретами, 168 малюнками в тексті і з табельками перекрою улика. Накладом Видавництва „Новий Час". Львів 1927, стор. 236, 8°.

Ілько Гаврилюк: НЕЗАБУТНИЙ. Памяти Івана Липи. Видавництво „Народній Стяг". Одеса-Каліш 1926, стор. 40, 8°.

ЖУРНАЛИ:

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Учительства". Рік XV. Ч. 5. Зміст: Іван Юшишин: Символ інстинкту нації. — Культурно-освітня діяльність Окружних Відділів. — *„Also sprach Zarathustra"*. — Чи санація? — Зїзд голов і відпоручників В. Окр. — Ширше оком. — Хроніка. — Посмертні оповістки. — Оголошення. — Катальог Центр. Педаг. Бібліотеки.

СВІТ ДИТИНИ. Рік VIII. Число 5. за травень 1927.

ДУХОВНИЙ СІЯЧ. Церковно-народній ілюстрований тижневик. Рік І. Ч. 15.

ВІРА І НАУКА. Євангельський релігійно-просвітний часопис. Рік III. Ч. 9.

PROMÈTHÉE. Organe de Défense Nationale des Peuples du Caucase et de l'Ukraine. Париж, ч. 4. за квітень 1927.

НОТИ:

В. Безкоровайний: 1-а Соната *C-moll* на фортепян. Тернопіль-Львів.

В. Безкоровайний: 3-а Соната *D-dur* на фортепян. Тернопіль-Львів.

ЛІТУРҐІЧНІ ПІСНІ. Ангел вопіяше (5 авторів). — Плотію уснув. Підручна Бібліотека Архикатедрального хору у Львові.

ЛІТУРҐІЧНІ ПІСНІ. Христос воскресе (16 авторів). Підручна Бібліотека Архикатедрального хору у Львові.

ОПОВІСТКИ.

З Товариства жінок з вищою освітою. 27. березня 1927 р. відбулися річні Загальні Збори Товариства жінок з вищою освітою. По уступленні попереднього Виділу і уділенні йому абсолюторії, вибрано новий Виділ у слідуючім складі: п. Завадська Валентина — голова, д-р Степанів-Дашкевичева — містоголова, д-р Левицька Ірена — секретарка, п. Будзиндова Ольга — касієрка, д-р Тува Надрагова — заступниця секретарки, п. Рудницька Мілена і Охримовичівна Сальомея — члени. До контрольної комісії увійшли проф. Храплива Евгенія і проф. Лежогубська Ірена. Закликаючи всіх жінок-українок з вищою освітою вступати в члени Т-ва, Виділ, заразом розписує конкурс на одноразову допомогу для абсольвенток високих шкіл в краю і за границею. Близші відомости до 1-го липня подасть д-р Ірена Левицька, Львів, Підвале 7. Одночасно проситься давних членів вирівнати залеглі вкладки.— **Виділ.**

Звичайні Загальні збори Товариства „Інститут Непорочного Зачаття Преч. Діви Марії" в Станиславові відбудуться в четвер д. 26. травня 1927 в год. 10 передп. в комнатах Каси „Власна Поміч" при вул. Липовій ч. 16 з отсим порядком дневним: 1) Відкриття загальних зборів предсідателем тов.; 2) Вибір предсідателя загальних зборів; 3) Відчитання протоколу послідних заг. зборів; 4) Звіт з діяльности виділу; 5) Звіт касовий; 6) Звіт контрольної комісії; 7) Доповнення статуту тов.; 8) Вибір членів виділу; 9) Справа перенесення прав власности площі при вул. Третого Мая; 10) Внесення і запити. Якщо о год. 10 передп. не збереться достаточне число членів, збори відбудуться о 11. год. передпол. з тим самим порядком дневним, без огляду на число зібраних членів. Того ж дня о год. 8 рано відправиться в тут. катедральній церкві 2 Служби Божі, за живих і померших членів Товариства. За виділ: *д-р Йос. Лятишевський* предсідатель, *Ф. Величко* секретар. 2131

Надзвичайні Загальні Збори Секції Студенток при Т-ві „Студ. Громада" у Львові відбудуться в неділю 15. травня ц. р. о год. 10. перед пол. в салі Акад. Дому. — *Конрад Ярослава* голова. 2133

На „Рідну Школу" зложили: Успенська церков 50 зол., а один зі сотрудників при тій церкві 10 зол. з нагоди іменування свого пароха Впр. о. Дамяна Лопатинського почесним крилошанином митрополичої капітули. Вп. д-р Ярослав Явкевич, адвокат у Львові 20 зол., як непобраний гонорар д-рові Панчишином Маріком. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 2128

Конкурс

Громада Ветлинка пов. Ліско, почта Цісна, розписує конкурс на докінчення розпочатої перед війною мурованої церкви. Близші условія подасть і покаже план архітект і управитель будови Я. Рудницький Перемишль, вул. Смольки 11. 2127

Подяка.

Вп. **Д-рові Осипові Грабельному** лікареві в Станиславові складаю щиру подяку за вилічення моєї жени із тяжкої грудної недуги.

2126 *Василь Пятка* господар в Тумирі.

Загальні Збори

Т-ва „Союз емеритів Поміч" відбудуться у Львові в комнатах Української Бесіди (Народ. Дім, I. пов.) дня 16. червня 1927 о год. 10. рано, а в разі браку комплекту (§ 27 статута) о год. 11. На порядку дневнім окрім звичайних справ є також внесок на розвязання Т-ва, яке не цікавить навіть інтересованих. Гол. Рада С. Е. П.: *Добрянський* голова, *Мороз* секр. 2129 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.